

területet felölelő, sok szakma együttműködését megkívánó feladatokat a nemzetközi és hazai intézmények együttműködésén túl, az Intézeten belüli teljes együttműködés kell hogy biztosítsa. A kutatások vitelében egyre nagyobb szerep jut a hosszabb távra, vagy időszakosan létrehozott teameknek. Az egyes szakterületek pontosan ütemezett együttműködése a részfeladatok szükség szerinti idejű talákozása, jelentősen gyorsítja a kitűzött cél elérését.

Egyre célirányosabbá válik a kutatás beszámolósi rendszere is. Ennek érdekében főhatóságunk ez évben is jelentős lépést tett egyrészt a munkák megalapozásának és folyamatos figyelemmel kísérésének, másrészt az eredmények mielőbbi hasznosítása terén.

Munkánkkal az V. ötéves terv középtávú feladataiban előirt időarányos célokat elértük. Bízom abban, hogy a Szekció Ülésen elhangzó referátumok a szakembereknek áttekintést adnak a fontosabb eredményekről és ezek hozzásegítik vállalataikat napi vagy távlati problémáik megoldásához. Ezzel is elő kívánjuk segíteni pártunk tudománypolitikai irányelveinek mind teljesebb megvalósulását.

Dr. Nagy Emil:

A VADBIOLÓGIAI KUTATÁS PROGRAMJA

A vadbiológiai kutatások programja igazodik a hazai vadgazdálkodás sajátos helyzetéhez. A magyar vad minősége és mennyisége világviszonylatban elismert. A trófeás nagyvadjaink tartós világrekordjai, apróvadjaink telepítésre alkalmas értékmérő tulajdonságai, és az utóbbi években elért, egyedülálló fácánállomány-sűrűségünk, méltán vívta ki a nemzetközi elismerést.

A magyar vadgazdálkodás a hazai sportigények kielégítése mellett, jelentős gazdasági tényező lett. Európában a legnagyobb élő és löttvad exporttal, és elismerten a legkiterjedtebb vadászati turizmussal rendelkezünk. Vadkereskedelmi Vállalatunk évi vadexport bevétele meghaladja a 30 millió dollárt, s a külkereskedelmi prognózis hosszú távon is perspektivikusnak ígérkezik. Vadgazdálkodásunk az elmúlt két évtizedben jelentős szerkezeti és szervezeti változáson ment át. A változások meghatározója a vad élőhelyén, a mezőgazdasági és erdőgazdasági területeken bekövetkezett nagyüzemi, intenzív művelés és gazdálkodási tevékenységgel áll összefüggésben. Vadgazdálkodásunk igazodva az élőhelyi viszonyokhoz átalakult, és ma már nagyüzemi méretekben, intenzív tenyésztestechológiai elemekkel gazdagodva tevékenykedik.

A vadbiológiai kutatásnak a múltban is jelentős szerepe volt, de napjainkban nélkülözhetetlen. A kutatás a nagyüzemi vadgazdálkodás műszaki fejlesztésének egyik sarkalatos tényezője, mely hozzájárul a hazai vadtenyésztés minőségi és mennyiségi eredményeinek fejlesztéséhez és nem utolsósorban vadgazdálkodásunk versenyképességének biztosításához. Vadbiológiai kutatásunk az elmúlt időszakban jelentős támogatásban és fejlesztésben részesült. A IV. ötéves terv időszakában 1972-ben kezdődött az első integrált vadbiológiai kutatás: „a vadgazdálkodás komplex fejlesztésének kutatása”. Ebben a kutatási tevékenységben a Telki Vadbiológiai Állomás a nagyvadtenyésztési, vadegészségügyi és a

közgazdasági kutatásokat végzi, a Soproni Erdészeti és Faipari Egyetem az ökológiai kutatások irányítója, az Erdészeti Tudományos Intézet a vadkárelhárítással összefüggő kutatásokban vesz részt, a Gödöllői Agrártudományi Egyetem az apróvadtenyésztési kutatásokat végzi, valamint irányítja a komplex kutatási programot.

A vadgazdálkodás komplex kutatása már az elmúlt időszakban is jelentős elméleti és gyakorlati eredményt hozott. Az V. ötéves terv időszakára elsődlegesen a vadgazdálkodási ágazat igényeihez alkalmazkodó, olyan alap- és alkalmazott kutatásokat valamint adaptációs tevékenységet tervezünk, mely szolgálja a vadgazdálkodás műszaki fejlesztésének igényeit.

A Vadbiológiai Kutatást Irányító Programbizottságunk az 1977-ben megjelent tudománypolitikai irányelvek és időszerű feladatok szellemében irányítja a kutatási munkát. A kutatási program elsődlegesen veszi figyelembe a népgazdasági és vadgazdasági érdekeket. Főbb célkitűzéseink a következők: Az élőhely ökológiai változásainak a vadpopulációkra gyakorolt hatásának vizsgálata. Az erdő megváltozott szerepe és hatása a vadgazdálkodásra. A termelési rendszerek által alkalmazott intenzív eljárások hatása a vadgazdálkodásra. Művelés alól kivont területek vadgazdálkodási hasznosítása, környezet- és faunavédelem korszerű rendszerének kidolgozása a vadtenyésztésben. Minőségi értékmérők növelése. A differenciált vadgazdálkodás elméleti és gyakorlati módszerének kidolgozása, az ökológiai tényezők figyelembevételével. A biológiai egyensúly és az ideális üzem nagyság meghatározása. Az intenzív vadtenyésztés technológiai módszerének fejlesztése. Vadlétszámbecslés, eltartóképesség, állományszabályzás elveinek és módszereinek meghatározása. A nagyüzemi vadgazdálkodás tervezési, vezetési és ökonómiai rendszerének a kidolgozása.

Főbb adaptációs célkitűzéseink a biológiai alap kutatásokban a funkcionális anatómia, az etológia és a területén elért eredmények, szaporodásbiológia az alkalmazott kutatások területén, a vadtakarmányozás és a vadkárelhárításban elért eredmények felhasználása.

Az 1978—80-as években a vadbiológia komplex kutatása keretében a következő feladatok megoldására vállalkozunk:

A nagyvaddal kapcsolatos kutatásokon belül, kiemelten kívánunk foglalkozni az őzgazdálkodás kérdésével, a szarvaspopulációk vizsgálatával, valamint a gyulai dámállomány helyzetével. A zárt rendszerű vadaskerti nagyvadtenyésztés és -tartás, technológiai módszereivel. A nagyvadfajok magartartás-módszertani vizsgálataival, valamint a nagyvadfajok élőbefogásának korszerű módszereivel. A természetvédelmi témán belül a génkészlet védelmével, és a túzok állományvédelmével foglalkozunk.

Az apróvadtenyésztési kutatásokon belül kiemelten kezeljük a mezei nyúl, a fogoly és vadrécetenyésztés kérdését. Foglalkozunk továbbá a fácantenyésztés fejlesztésével és az eredményes állományhasznosítás kérdésével is. Különösen az immobilizálással történő élőfácán-befogással.

A vadegészségügyi kutatások keretében foglalkozunk a nagy és apróvadtenyésztés állategészségügyi technológiájának kérdésével. Az ökológiai kutatások az új rendszerű monokulturális, mező- és erdőgazdálkodási formáknak a vadra gyakorolt hatását vizsgálja. Foglalkozik a vadfajok ökológiai igényeivel és a vadászterületek vadeltartóképesség növelésével. Programunkban szerepel a hazánkban nem honos új vadfajok honosításának megkísérlése is, így a vadpulyka és a vörös fogoly. Kiemelt feladatnak tekintjük a vadkárok csökkentésére irányuló kutatásokat. A vázolt kutatási tevékenység mellett nagy súlyt helyezünk a korábban elért új kutatási eredményeink bevezetésére és gondozására.

Szakmai kapcsolatunkat a különböző vadgazdálkodó üzemekkel bővíteni kívánjuk, így az állami és vadásztársasági területeken egyaránt. Továbbá a MAVAD Vállalattal is együtt kívánunk tevékenykedni. Az új kutatási eredmények közzétételére minden lehetőséget fel kívánunk használni. Jelentős feladatnak tekintjük a vadbiológiai oktatás anyagának fejlesztését, egyetemi, szakmérnöki, technikus és szakmunkásképzésben egyaránt.

A vadbiológiai problémák megoldásában egyetemi, szakmérnöki és doktori témák kidolgozására nyújtunk lehetőséget.

Összességében megállapíthatjuk, hogy a jövő vadgazdálkodása egyre nagyobb mértékben az ember irányító tevékenységének függvényévé válik. Az ember szerepe, felelőssége egyre nagyobb mértékben fokozódik, mely meghatározza az életközösségek sorsát és vadgazdálkodásunk további alakulásának helyzetét.

Doklea István:

ERDŐRENDEZÉSI KUTATÁS ÉS FEJLESZTÉS AZ ÁEMI-BEN

Az Állami Erdőrendezősegek Műszaki Irodája (ÁEMI) megalakulásakor feladatai között szerepelt az erdőrendezősegek részére történő, csak központosítva ellátható szolgáltatások nyújtása (pl. fotogrammetriai termékek, zöldövezeti tervigények kielégítése, erdőrendezési módszerek fejlesztése, különös tekintettel a számítógépes információrendszerek kidolgozására. Nem szerepelt feladataink között viszont a kutatás. A fejlesztési feladatok szinte áttekinthetetlenül nagyok voltak, így irodánk a korai szakaszban szinte nem is gondolhatott arra, hogy kutatással bármilyen kis mértékben is foglalkozzék. Fejlesztési feladatainkat is mérlegelnünk, rangsorolnunk kellett. Az első szárnypróbálgatások ideje a hatvanas évek közepére nyúlik vissza.

Az akkori kísérleti munkák tapasztalatai szolgáltak alapul az új „Üzemtervi Útmutató” elkészítéséhez, melyet főhatóságunk 1970-ben adott ki. Ezzel új üzemtervezési ciklus indult, amelyben változott az üzemterv belső tartalma, és egyben géppel is feldolgozhatóvá vált. Szinte egy időben a fejlesztések megindításával rá kellett jönnünk, hogy nem sikerült megállnunk az általunk kijelölt határvonalon. Rákényszerültünk a kutatásra-fejlesztésre is mind számítástechnikai, mind erdőrendezési vonalon, mert ha valaki fejleszt, nem lehet nem kutatni. Milyen indokok, adottságok kényszerítettek kutatásra is bennünket? — Elsőnek kell említeni a személyi adottságokat. Irodánknál már az indulásnál tehetséges, jól felkészült fejlesztőkkel rendelkezünk. Igyekeztünk a továbbképzéshez is megadni a lehetőségeket. Korán rájöttünk, hogy erdész szakembereink kiképzése a számítástechnika használatára járhatóbb út, és nem megfordítva. Ez a gárda alkalmas arra, hogy a fejlesztés során jelentkező problémák közül észrevegye, melyek azok, amelyek tudományos vizsgálatot igényelnek. Az eredményes kutatásnak ez az egyik legfontosabb alapfeltétele. Más kérdés az, hogy egy ilyen bázis automatikusan ambicionálja azt is, hogy a nagyon sürgősen szükséges, kis munkát igénylő kutatást menetközben meg is oldja.